

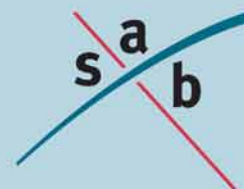
Nader onderzoek flora en fauna

Kulturhus, Oene

Gemeente Epe

Datum: 9 september 2009

Projectnummer: 80806

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Wettelijke kader	5
2.1	Gebiedsbescherming	5
2.2	Soortenbescherming	5
3	Toetsing	7
3.1	Onderzoeksmethodiek	7
3.2	Beschermde gebieden	7
4	Conclusie	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Soortenbescherming	13
4.3	Consequenties	14
4.4	Aanbevelingen	15

Bijlage 1: globaal overzicht gegevens Natuurloket

Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Oene (gemeente Epe, provincie Gelderland) bestaat het voornemen om de bestaande basisschool 'De Bongerd' aan de Dorpstraat te slopen en te vervangen door een multifunctioneel gebouw. Het nieuw te realiseren 'Kulturhus' biedt voorzieningen ten behoeve van onderwijs, sport, zorg, kinderopvang en cultuur. De huidige basisschool zal hier ook worden gehuisvest. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor is uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving in de vorm van een quick scan. Op basis van de quick scan is een nader onderzoek aangeraden naar de mogelijke aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen en spechten binnen het plangebied. De resultaten van het nader onderzoek zijn verwerkt in voorliggende rapportage. Deze is gebaseerd op de eerder opgestelde quick scan.

Afbeelding 1: links: uitsnede uit topografische kaart (1:50.000). Rechts, luchtfoto (Google Earth). De rode omlijning geeft de ligging van het plangebied weer.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

De omgeving van Oene (gemeente Epe) wordt gekenmerkt door het open, agrarische karakter. Aan alle zijden liggen akker- en weidegronden.

Het plangebied aan de Dorpstraat ligt aan de zuidrand van Oene. De bebouwde kom van Oene strekt zich nog wat verder uit naar het zuiden maar het open karakter van het buitengebied is hier nog wel zichtbaar. Aan de noordzijde ligt het schoolplein met daarop aansluitend een parkeerplaats en verspreid staande bebouwing. Zowel aan de oost- als aan de westzijde staan woonhuizen met tuinen. Het plangebied zelf betreft de basisschool 'De Bongerd' en de directe omgeving. De school is nog in gebruik. De beoogde ingrepen bestaan uit het slopen van de school en het realiseren van een multifunctioneel voorzieningengebouw 'Kulturhus'. Hierdoor zal het huidige gebouw en de aanwezige vegetatie verdwijnen.

Afbeelding 2: Impressie plangebied aan de Dorpstraat te Oene. Boven: links, aanzicht van het schoolgebouw vanaf de ingang; rechts, centrale gang in schoolgebouw. Midden: aanzicht van het schoolplein gezien vanaf de ingang van het schoolgebouw. Onder, plangebied gezien vanuit het zuiden (foto's SAB).

2 Wettelijke kader

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1 beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2 beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3 beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 Toetsing

3.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied is gelegen (199-484 / 200-484), alleen het voorkomen van beschermde broedvogels weer (zie bijlage 1). Binnen het kilometerhok zijn de meeste soortgroepen niet of slecht onderzocht. Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok en omdat de beschikbare Natuurloketgegevens in dit geval van te lage kwaliteit zijn, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder onder andere gebruikgemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland (Spitzen *et al.*, 2007), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al.*, 1997) en diverse websites die informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Naar aanleiding van de quick scan is een nader onderzoek opgestart naar vleermuizen en spechten. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden op 20 juni en 15 juli 2009.

3.2 Beschermde gebieden

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied aan de Dorpstraat te Oene ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (Uiterwaarden IJssel) ligt op een afstand van 2,6 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, hoge verstoringsgraad, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied en de afwezigheid van overeenkomstig habitat zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

3.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied aan de Dorpstraat te Oene ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 450 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, hoge verstoringsgraad, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn geen potentiële, natuurlijke groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit een verhard plein waar geen planten groeien. De overige delen zijn ingeplant. Naast een groot aantal ingeplante of ingezaaide planten, zijn alleen zeer algemene soorten aangetroffen als Braam (*Rubus fruticosus*), Zwarte els (*Alnus glutinosa*), Klimop (*Hedera helix*), Kweek (*Elytrigia repens*) en Straatgras (*Poa annua*). Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Bode *et al.*, 1999) komen in de (wijde) omgeving van het plangebied soorten voor als Egel (*Erinaceus europaeus*), Bosspitsmuis (*Sorex spec.*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europaea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Wezel (*Mustela nivalis*), Bunzing (*Mustela putorius*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Woelrat (*Arvicola terrestris*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Microtus minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Das (*Meles meles*) en Boommarter (*Martes martes*),

Binnen het plangebied zijn enkele plantsoenen en een schoolgebouw (in gebruik) aanwezig. Een groot deel van het plangebied betreft een verhard schoolplein zonder schuilmogelijkheden. De locatie is aan drie zijden omringd door bebouwing en kent een zeer hoge verstoringsgraad. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn in de kruipruimte veelvuldig sporen aangetroffen van konijnen (zie afbeelding 3). Op de zolder van het schoolgebouw zijn veel sporen aangetroffen van huisspitsmuizen. Ook vaste rust- en verblijfsplaatsen van andere algemeen voorkomende soorten als egel (*Erinaceus europeus*) en mol (*Talpa europea*) zijn niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Eekhoorn

Gezien de afwezigheid van voldoende naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen) en de aard van het omliggende gebied (bebouwing) is het onwaarschijnlijk dat de eekhoorn in het plangebied voorkomt. Er zijn ook geen geschikte gebieden in de directe omgeving aan te wijzen.

Boommarter

De boommarter komt hoofdzakelijk in bebost gebied met een voorkeur voor naaldbos of gemengd bos voor; soms ook in meer open terrein, mits voldoende bosjes en lijnvormige elementen als heggen en houtwallen aanwezig zijn. Het is een erg schuwe soort. Op basis van de huidige biotoop (verhard plein, schoolgebouw en enkele plantsoenen), binnenstedelijke ligging en hoge verstoringsgraad is het voorkomen van de boommarter uit te sluiten binnen het plangebied.

Das

Gezien de binnenstedelijke locatie en biotoop (intensief gebruikt schoolterrein) is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede het gebruik van het plangebied als foerageerplaats van de das uit te sluiten. Ook zijn geen sporen van deze soorten aangetroffen in het plangebied.

Afbeelding 3: graafsporen van konijnen in de kruipruimte onder het huidige schoolgebouw.

Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied Franjestaart (*Myotis nattereri*), Watervleermuis (*Myotis daubentonii*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruikmaken.

Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enzovoort). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

De huidige bebouwing binnen het plangebied is gedeeltelijk geschikt voor vleermuizen. Het gebouw bevat een serie van zolders die via kleine doorgangen met elkaar zijn verbonden. Het verkennende veldbezoek heeft echter geen sporen opgeleverd van gebouwbewonende vleermuizen. Er zijn wel aanwijzingen gevonden die juist wij-

zen op de afwezigheid van vleermuizen (veel spinnenwebben). De aanwezigheid van spouwmuurisolatie heeft ervoor gezorgd dat de overige delen van het gebouw niet geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats (zie afbeelding 4). Negatieve effecten van de beoogde plannen op vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten werden tijdens het opstellen van de quick scan niet waarschijnlijk geacht. Het nader onderzoek naar vleermuizen heeft dit inderdaad bevestigd. Er zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen bij de bestaande bebouwing.

Afbeelding 4: opengewerkte muur met toezicht op de aangebrachte spouwmuurisolatie.

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Naast de toegang tot het plangebied staan verscheidene grote bomen (zie afbeelding 5). Ten tijde van het verkennende veldbezoek in het kader van de quick scan kon niet op voorhand worden uitgesloten dat boombewonende soorten vleermuizen gebruikmaakten van de bomen als vaste rust- of verblijfplaats. Het nader onderzoek naar vleermuizen bestond uit twee veldbezoeken. Het eerste onderzoek (ochtendonderzoek) heeft plaatsgevonden op 20 juni bij een temperatuur van 13 graden Celsius en een windkracht van 1-2 Beaufort. Het tweede onderzoek vond plaats op 15 juli bij een temperatuur van 14 graden Celsius en een windkracht van 0 Beaufort. Tijdens het nader onderzoek zijn alleen langsvliegende en foeragerende vleermuizen aangetroffen. Evenmin als de bomen zijn ook de aanwezige vleermuiskasten niet in gebruik als vaste rust- of verblijfplaats. Op basis van deze bevindingen kan worden geconcludeerd dat negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn uit te sluiten. De bomen aan de voorzijde van het plangebied maken wel deel uit van een vliegroute aangezien alle waargenomen vleermuizen het plangebied via de laan in zijn komen vliegen.

Uit de laatste plannen is naar voren gekomen dat de bomen niet worden aangetast bij de realisatie van de beoogde plannen. Daarmee zijn ook negatieve effecten op vaste vliegroutes op voorhand uit te sluiten.

Omdat uit de quick scan naar voren gekomen is dat de bebouwing niet in gebruik kan zijn en omdat dit nogmaals is bevestigd door het nader onderzoek, is afgezien van een verder onderzoek naar paarplaatsen.

Afbeelding 5: grote bomen nabij de ingang van het plangebied zijn geschikt zijn als vaste rust- of verblijfplaats voor boombewonende soorten vleermuizen en spechten.

Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels. Tijdens het verkennende onderzoek zijn vogels waargenomen zoals: Turkse Tortel (*Streptopelia decaocto*), Huismus (*Passer domesticus*), Vink (*Fringilla coelebs*) en Kauw (*Corvus monedula*). Gezien de aantallen dieren die waargenomen zijn, is het zeer aannemelijk dat een deel van de waargenomen vogelsoorten het plangebied als broedlocatie gebruikt.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels jaarrond beschermd.

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde soorten of sporen daarvan waargenomen. Het nader onderzoek naar spechten heeft wel sporen en holen aangetroffen van spechten. Het is zeer aannemelijk dat de bomen aan de ingang van het plangebied (afbeelding 5) in gebruik zijn als vaste rust- of verblijfplaats van spechten. Omdat uit de laatste plannen is gebleken dat de bomen niet worden aangetast, zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.

Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied algemene soorten amfibieën voor zoals Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en de meer strikt beschermde soorten Heikikker (*Rana arvalis*), Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Poelkikker (*Rana lessonae*) en Rugstreeppad (*Bufo calamita*).

Aangezien binnen en in de omgeving van het plangebied geen watervoerende elementen aanwezig zijn, is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Strikt beschermde soorten stellen hoge eisen aan hun leefomgeving en blijven het gehele jaar door dicht bij hun voortplantingswater, met uitzondering van de rugstreeppad (*B. calamita*).

De huidige bebouwing beschikt over een toegankelijke kruipruimte (zie afbeelding 3). Deze ruimte is grondig geïnspecteerd op aanwezigheid van overwinterende amfibieën maar deze zijn niet aangetroffen.

Algemene soorten, zoals bruine kikker en gewone pad, die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Het is belangrijk om bij het bouwrijp maken van de ondergrond, geen ondiepe plassen ontstaan. Dergelijke plassen worden door rugstreeppadden gezien als ideaal voortplantingswater. Door plassen op het bouwterrein te voorkomen of meteen te dempen (voordat rugstreeppadden hun eieren hebben afgezet), wordt kolonisatie voorkomen.

Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als ringslang (*Natrix natrix*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON zijn Hazelworm (*Anguis fragilis*) en Levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) wel eens in de omgeving waargenomen. Op basis van de afwezigheid van geschikte biotopen is het voorkomen van reptielen onwaarschijnlijk.

Vissen

Omdat in het plangebied geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, is de aanwezigheid van vissen uitgesloten.

Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 Conclusie

In het plangebied aan de Dorpstraat te Oene (gemeente Epe, provincie Gelderland) zal een multifunctioneel voorzieningengebouw worden gerealiseerd op een schoolterrein. Hiervoor zal het huidige schoolgebouw worden gesloopt. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Oene ligt niet in of nabij de EHS of een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied Uiterwaarden IJssel ligt op een afstand van 2,6 kilometer (hemelsbreed gemeten). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 450 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de binnenstedelijke ligging, de afwezigheid van overeenkomstig habitat en het ontbreken van verbindingen tussen het plangebied en de genoemde natuurgebieden, zijn negatieve effecten op beschermde gebieden niet te verwachten. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Door de groundbewatering en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zal waarschijnlijk een deel van het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied.

De meeste van deze soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten wa-

ren soorten uit de soortgroep vleermuizen en spechten niet uit te sluiten binnen het plangebied ten tijde van het verkennende veldbezoek. Tijdens het nader onderzoek, gericht op spechten en vleermuizen, zijn foeragerende en langsvliegende vleermuizen aangetroffen evenals sporen die wijzen op vaste rust- of verblijfplaatsen van spechten. Er zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen. Omdat de bomen aan de ingang van het plangebied gespaard blijven, zijn geen negatieve effecten te verwachten op vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen of spechten. Een beoordeling van te treffen mitigerende maatregelen door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (in de vorm van een ontheffingsaanvraag) is niet aan de orde.

Tevens kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

4.3 Consequenties

Het nader onderzoek heeft geen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen of spechten aangetroffen die door de realisatie van de plannen worden aangetast. Het opstellen van mitigerende maatregelen en het laten beoordelen van deze door het ministerie van LNV is daardoor niet noodzakelijk.

Een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels mogen geen broedgevallen aanwezig zijn in de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het dempen van ondiepe plassen en het opruimen van (resten van) bouw materiaal. Dit voorkomt kolonisatie door rugstreeppadden;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden;
- geen bomen kappen.

Bijlage 1: globaal overzicht gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:200 / Y:484

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						matig	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1					matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			3		3	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	redelijk	0%	1998-2008
Nachtvlinders						matig		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						matig		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:199 / Y:484

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						redelijk	51-100%	1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders						matig		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Spitzen - van der Sluijs, A.M., Zollinger, R. en Creemers, R. 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. Utrecht.

Websites:

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minInv.nl